

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . K 84.—

za pol leta . K 42.—

za četrt leta . K 21.—

za 1 mesec . K 7.—

Za Ljubljano mesečno 7 K

Za inozemstvo mesečno K 12.—

Uredništvo in uprava:

Kopitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon štev. 50

Pred važno odločitvijo.

Izid volitev v ustavotvor. skupščino je velepomemben za našo stranko. Stranka se nahaja pred popolnoma novim političnim položajem. Nahaja se v usodni dobi, ko ima njen program, s katerim je stopila pred ljudstvo, ali zmagati ali pa propasti. Naš ustavni program, naš načrt o samoupravi Slovenije, katerega je stranka po temeljitem premisleku izdelala in potem svojega načelnika predložila ministrskemu svetu kot svojo določeno zahtevo, je danes na tem, da ostane — na papirju. Kajti iz izjave, ki jo je podal dr. Kukovec na ministrski seji v Belgradu o bodoči ustavi, je jasno, da bodo nastopili proti samoupravi Slovencev ne le demokrati iz vseh dežel Jugoslavije, temveč tudi Samostojna kmetijska in Narodno socialistična stranka. Centralistični demokrati in oni del radikalcev, ki so proti samoupravi Slovenije, se bodo mogli pri odklonitvi našega ustavnega načrta sklicevati na želje znatnega dela slovenskih ljudskih zastopnikov. Danes je za vsakega mislečega človeka jasno, da to, kar se bo v konstituenti glede ustave sklenilo, niti zdaleka ne bo odgovarjalo našemu programu. Kar se bo dalo slovenskemu ljudstvu, bo nosilo sicer gotov nadpis: avtonomija, toda ta avtonomija bo centralizirana. Kar se nam obeta, je popolno zanikanje vsega, kar smatramo mi, da je potrebno in nujno za slovensko delavno ljudstvo.

Nastane vprašanje, ali naj mi sodelujemo pri vsem tem, kar se v Belgradu pripravlja. Vemo prav dobro, da je večjim skupinam in tudi demokratom, kateri nas najbolj sovražijo, mnogo na tem lažje, da ravno mi sodelujemo pri sklepanju ustave. Oni hočejo pod vsakim pogojem, da da Slovenska Ljudska Stranka v konstituenti svoje potrdilo ustavnemu predlogu, ki bi pomenil prezir vseh načel in zahtev, s katerimi je šla naša stranka v boj in ki so jasno napisane na njenem programu.

Glasi krščanskih socialistov ima dolžnost, da tolmači odkrito in brez ovinkov sodbo delavsko-kmetijskega proletariata v tem vprašanju: za krščanski proletarijat je naš ustavni program resna zadeva. Samouprava Slovenije je za nas stvar, s katero se večinske stranke v konstituenti ne smejo igrati. Danes že lahko rečemo, da se bo vzdignil naš kmetско-delavski proletarijat kot en mož, v obrambo naših načel, ki so za nas vse. Mi smatramo naša načela, za najvišje, kar imamo, iz njih izvira naša moč, vanje je položena naša bodočnost. Z našimi načeli je združena usoda vsega našega pokreta. Zato smo mnena, da za stranko ne more biti prav nikakega dvoma, kako in kam naj se odloči. Naj pride, kar hoče, naj gre naše gibanje skozi največje težkoče, mi ne smemo popustiti niti za las od tega, kar smatramo, da je za nas, za našo deželo, za naš pokret nujno in odrešilno. Naš proletarijat bo z navdušenjem in zanosom pozdravil boj, ki ga bo stranka začela z vriskajočim srcem bo pozdravil opozicijo.

JDS BO KAZNOVALA SVOJE NEPOSUŠNE OTROKE.

LDU Belgrad, 2. decembra. (ZNU) Glavni odbor demokratske stranke bo imel še pred otvoritvijo konstituentne seje, da razpravlja o onih, ki so krivi cepljenja kandidatnih list, da povzame proti njim korake, ki jih nalagajo interesi stranke.

RUMUNSKI IN BOLGARSKI MINISTRSKI PREDSEDNIK PRIDE TA BELGRAD.

LDU Belgrad, 2. decembra. (ZNU) Rumunski poslanik na našem dvoru gosp. Emanada je posetil ministrskega predsednika dr. Vesniča. Vzrok tega poseta je prihod rumunskega zunanjega ministra Take Jonesca v Belgrad. Take Jonescu pride v Belgrad najbrže v drugi polovici decembra. Pričakuje se tudi obisk bolgarskega ministrskega predsednika Stambolijskega.

Bombna eksplozija v fašistovskem domu v Gorici.

Dva fašista mrtva, več ranjenih. — Vojaški krogi v zadevo zapleteni. — Vlada skuša dogodek prikriti.

Gorica, 2. decembra. (Izvirno poročilo). Goriški fašisti so pripravljali nov bombni napad na goriške Slovence. V svojem lokalu so v noči od sobote na nedeljo izdelovali bombe. Pri tem jim je bomba eksplodirala. Dva fašista sta ubita, več je težko ranjenih. Ranjence so prepeljali v vojaško bolnišnico. Vlada hoče ta dogodek prikriti, ker je sama pri tem kompromitirana. Ker so prepeljali ranjence v vojaško bolnišnico, je jasno, da so bili voditelji bombnih napadov vojaški krogi. Pričakujejo se zaniimiva razkritja.

Vse goriške ulice so prepleljene s hujska-jočimi fašistovskimi progami proti Slovincem. V svojih lokalih izdelujejo fašisti bombe, ki eksplodirajo. Vlada ima sedaj dokaz v rokah, ima mrtve in ranjene krivce. Ali bodo še sedaj vladni krogi molčali in prepuščali domače slovensko prebivalstvo, da ga pobije druhal? Sedaj ni več izgovora, ko vemo, kdo so krivci.

Opozarjamo jugoslovansko vlado, da nasproti tem dogodkom napravi diplomatičnim potom svojo dolžnost.

Zborovanje zveze narodov.

Predlagajo se izpremembe mirovnih pogodb.

Jugoslavija nastopa proti premagani Bolgariji.

Nemška Avstrija bo sprejeta, Bolgarija ne.

LDU Ženeva, 2. dec. (DunKU) Današnje zborovanje sveta zveze narodov je sprejelo predlog komisije, po katerem sedaj ne bodo razpravljali o po Norveški, Danski in Švedski predlaganih izpremembah pogodb zveze narodov, ter naj zveza narodov imenuje komisijo, ki bo do gotovega roka proučevala te predloge ter vse druge predloge, ki jih bodo stavili člani zveze. Pri utemeljevanju tega predloga je izjavil Balfour, da ima zveza narodov sedaj še premalo izkušenj, da bi mogla vedeti, kateri deli pogodb naj se izpremene. Z druge strani bo z izpremembo pogodb zvezana tudi izprememba versailleske pogodbe. Za to pa danes še ni prišel čas. V kratkem pa se bodo izkazale izpremembe pogodb kot potrebne. In ta odločitev komisije pomenja, da ni načelna odklonitev predloga nordijskih držav. Bourgeois je poudarjal, da se francoska delegacija strinja s stališčem zveznega predsednika Motta, po katerem revizija versailleske pogodbe ni predmet razpravljanja. Vsaka izprememba pogodb se mora vzeti s stališča, ali je zvezana z izpremembo versailleske pogodbe, katere se zborovanje ne sme dotakniti. V zvezi predloga komisije so še govorili Hagrup, Rowell, Carnebeck in Costa (Portugalska) ter zastopniki Danske in Indije. Zastopniki nordijskih držav in Costa so opozarjali na potrebo kasnejše izpremembe pogodb.

LDU Ženeva, 2. dec. (DunKU) Izpreške in Indije. Zastopniki nordijskih držav se nanašajo na setavo sveta zveze narodov, na imenovanje preiskovalnih komisij in komisij sprave, na omejitve obveznosti k blokadi in na poziv na svet zveze narodov v sporih.

LDU V svojem današnjem govoru na zborovanju zveze narodov je švicarski

zvezni predsednik Motta opozarjal na to, da polagajo nevtralne države veliko važnost na revizijo zvezne pogodbe, ker niso kakor zmagovalci sodelovali pri njeni ustvaritvi. Vendar je Švica iz oportunističnih razlogov glasovala za odgoditev revizije. Motta je odločno odklonil stališče, da pogodba zveze narodov ni vezana na mirovno pogodbo. Vendar pa ne bo revizije versailleske mirovne pogodbe, s katero se ne sme baviti zborovanje, omenjal niti z eno besedo. Pogodba je človeško delo in vsebuje vsled tega tudi možnost revizije.

LDU Ženeva, 2. dec. (Švic. brz. agentura.) Medtem ko so se Anglija, Italija in nevtralne države izrekle za sprejem Bolgarije v zvezo narodov, se je na zadnji seji razen pri Rumunih in Jugoslovanih pojavil odpor proti sprejemu Bolgarije tudi pri kanadskem zastopniku.

LDU Ženeva, 2. dec. (DunKU) Kakor javlja »Journal de Geneve«, je italijanski zastopnik Tagliano na današnji seji pete komisije pred glasovanjem o sprejemu Avstrije podal izjavo, da polaga italijanska vlada važnost na to, da poudarja, da Avstrija vojaških in zrakoplovnih določil saintgermanske mirovne pogodbe ni popolnoma izvršila. Vendar pa je italijanska vlada gotova, da bo avstrijska vlada dala povelje za popolno izvršitev določil mirovne pogodbe, in sicer zaradi tega, ker je avstrijska vlada s prošnjo za sprejem dala novo obljubo, popolnoma in hitro zadostiti svojim obveznostim. Italija prosi zvezo narodov, naj bi se, kakor je to storil dr. Beneš z gotovimi klavzuli, sporočila tudi ta izvajanja Avstriji. S tem pridržkom se je italijanska delegacija priključila predgovorniku in bo glasovala za sprejem Avstrije.

res kriv ali ne; dovolj ji je, da je znan kot pristaš ali funkcionar bivšega režima.

Ko se je bila začela poljska ofenziva, so »čezvičajski« organi po vseh mestih lovili Poljake, jih zapirali kot talce in morili. Ako boljševiška armada kje doživi poraz, se v ozadju takoj zgane čezvičajka in da postreliti po nekaj stotin neljubih ji ljudi, ne da bi vprašala po krivdi ali nekrivdi. Usmrtitve se vrše na najkrutejši načine. Tudi v krajih, kamor prodre boljševiška armada, se takoj ustanovi čezvičajka, ki vprižori pokolja. Ako naleti na ranjence in bolnike, se znese nad njimi na lasten način. Tako so boljševiki divjali n. pr. meseca aprila 1918 na Elizabetni stanici. Uradni podatki in svetlopiši pripovedujejo, da so boljševiki na tisoče ljudi postrelili, poklali, sežgali, spekli, razrezali, do smrti šibali, metali v vrelo vodo itd.

V Jekaterindaru so boljševiki 1. 1918. izdali ukaz za »socializacijo« deklet v starosti od 16. do 25. leta. Pobudo za ta ukaz je dal komisar Bronstein. Le-ta je tudi izdajal »nakazila« za dekleta, razen njega pa tudi oba vojaška poveljnika Kobzurov in Ivačov. Nakazila so dobili predvsem

rdeči gardisti in sovjetski uradniki. Tako je bilo onečaščenih mnogo meščanskih deklet, mnoge so brez sledi izginile.

V Voronežu so stali na čelu čezvičajke trije dijaki. Tu so se godile posebne strahote. Zrtvam so izkopali oči, jim potegnili z glave kožo, jim vžigali na čelo znak rdeče armade — zvezdo. Na ta način so mučili menihe v Mitrofanovem samostanu. Spomladi leta 1919 je vojaški komisar Rachmanov v okrožju Korotijak obsodil na smrt veliko število kmetov. Le-ti so si morali sami izkopati vsak svoj grob, nakar so jih žive pokopali.

V Taganrogu so boljševiki vprižorili pravcate love na ljudi, pobili ranjence in bolne itd. Pri tem so sodelovale tudi boljševiške »usmiljene sestre«. Tako so te hijene prijele težko ranjenega pobočnika taganroške častniške šole, ga zanjihale v rokah, nato ga pa z glavo tresile ob steno, da se je razbila črepinja. V tovarni so zatekli večje število oseb, ki so bile tja pobegnile. Vse so postrelili in pomorili, bivše častnike pa pometali v goreče plavže! Trupla pomorjenih so skrunili in razkosavali in jih metali prašičem! Tudi general Rennenkampf je tu našel svojo smrt. Na podoben način so boljševiki divjali po drugih krajih Taganroga in pomorili med drugim na stotine žena in otrok.

V Harkovu je bila čezvičajska mučilnica nameščena v petnadstropni hiši št. 16 na Čajkovskega cesti. Notranjost te hiše nosi strahovite sledi nečloveških grozodejstev, ki so se vršila v nji. Tu so dala francoska in ameriška poslanstva izkopati trupla žrtv, ki so bila vsa grozno razmesarjena.

Na enak način je gospodarila čezvičajka v Caricinu, Evpatoriji, Jalti, Poltavu in drugod. Nešteti zločini so se izvrševali po samostanih in cerkvah, ki so jih boljševiki oskrunili in morili duhovnike in menihe.

To bi bilo le nekaj tega, kar je navažal predavatelj Lutohin, a vse to se omejuje le na južno Rusijo. Vedeti pa treba, da so boljševiki na enak način ustanavljali in utrjevali svojo oblast po vsej Rusiji. Tako je bilo n. pr. 14. julija samo v Taškentu umorjenih 6500 ljudi.

Hlapci te krvniške družbe so tudi jugoslovanski komunisti.

Za mednarodno organizacijo male obrti.

Na Dunaju se je te dni vršilo veliko zborovanje malih obrtnikov. Poročila so naglašala, da so se mali obrtniki lotili samopomoči in dosegli že najlepše uspehe. Pridobitne in gospodarske zadruge se lepo razvijajo, največ pa obeta novoustanovljena obrtna in trgovska banka, ki ima že sedaj nad 100 milijonov kron glavnice. a je pri tem popolnoma neodvisna od velekapitala. Avstrijski obrtniki so si stavili nalogo, da stopijo v najozži stik z obrtniki v sosednih deželah in se čim preje ustanovijo mednarodna obrtniška organizacija pod geslom: Rokodelci vseh dežel, združite se!

Iz Trockijeve preteklosti.

Na Dunaju je začel izhajati nov protiboljševiški list v nemškem jeziku pod naslovom: »Nova Rusija«. V svoji prvi številki prinaša list poročilo o slučaju Hrustalov-Nosarja, ki ga je dal Trockij iz masčevanja umoriti. Hrustalov-Nosar je bil izdal lani brošuro, v kateri je posvetil v preteklost juda Braunsteina-Trockega. Trockij je stopil leta 1905 v službo reakcionarne »Ohrane« kot izvalni agent. Tedaj je denunciral petrogradski policiji člana odbora delavskega sveta, med temi tudi Hrustalov-Nosarja. Potem je pa v delavskem svetu izval zvit sestavljen resolucijo, ki naj bi služila kot dokaz za krivdo ovadenih odbornikov. Vendar se je ta podlost tedaj Braunsteinu izjavila. — Leta 1907 se je pa vdinjal Braunstein nemškemu generalnemu štabu kot špijon. Z nemškim denarjem je začel v Parizu izdajati list, v katerem je propagiral misel, kako uničiti rusko armado. Hrustalov je obvestil rusko notranje ministrstvo o Braunsteinovem početju, nakar je bil Braunstein iz Francije izgnan. Potem se je Braun-

„Čezvičajske“ strahote.

Dunajski listi prinašajo obširna poročila o predavanju ruskega publicista Nikanorja S. Lutohina o grozotah, ki jih na Ruskem izvršujejo organi takoiimenovane »čezvičajke« — izredne komisije za pobjanje protirevolucije. Predavanje se je vršilo pred povabljenimi gosti v dvorani n. a. obrtnega društva. Predavatelj je navažal le uradno ugotovljena dejstva, ki jih je predočeval tudi s svetlopiši. Iz predavanja le nekaj podrobnosti:

»Čezvičajka« je organizirana centralistično in se razteza po vsej Rusiji. To ni kakak zakonita sodna ustanova, ampak nekak zarotniška tvorba, ki ne pozna nad seboj nobenega naravnega ne pisanega zakona, ampak se ravna edino le po nagonu samozvanih krvolokov: da v krvi zaduši vsak odpor proti oblasti, ki ji služi. Smrt in kri ob sebi pa organom »čezvičajke« ni zadosti, ampak si izmišljajo za svoje žrtve še posebne, nečloveške muke. »Čezvičajka« tudi ne vpraša, da-li je kdo

stein umaknil v Ameriko. — Umevno je, da so bila ta odkritja Hrustalova-Nosarja sedanjemu diktatorju Rusije Trockiju skrajno ne ljuba. Vprizoril je proti avtorju brošure najostrejšje zasledovanje. Hrustalov-Nosar se je dolgo skrival pri kmetih v Prjasi v poltavski guberniji, končno so ga pa komunisti izvohali in umorili (v noči od 3. na 4. maja tega leta). Hrustalov-Nosar je bil v prejšnjih letih eden prvih voditeljev ruskega delavstva in predsednik delavskega sveta v Petrogradu.

Politične novice.

+ Naš narodni praznik po rapalski pogodbi. Iz Splita poročajo, da so topot proslavile naš narodni praznik tudi italijanske vojne ladje, ki so vsidrane v splitski luki. Vse ladje so bile okrašene z zastavami, a naša zastava je zavzemala častno mesto. Poveljnik italijanskega brodograja je predsedniku deželne vlade izrekel čestitke, a poveljniška ladja »Puglia« je oddala 12 topovskih strel. Ume se, da so se proslave našega narodnega praznika udeležile tudi v Splitu vsidrane ameriške vojne ladje.

+ Komunisti med seboj. Po »Arbeiter-Zeitung« posnemamo o komunistih na Češkoslovaškem; iz Melnika je bil prišel v Budjejevice znani urednik Stastny, da bi prevzel vodstvo komunističnega gibanja na južnem Češkem. Tam je pa že bil urednik Kuna, ki so ga bili izrinili iz uredništva socialdemokratskega »Jihočeha«. Da si napravi prostor, je poslal Stastny narodno-socialnemu glasilu »Straž Lidu« lastno-ročno pisano notico z izmišljenim podpisom Venceslav Lipinsky; v notici denuncira Stastny svojega komunističnega sodruha in urednika komunističnega lista »Jihočesky Delnik« — Jaroslava Kuno oblastem, da nima poغوjev, da bi mogel biti odgovorni urednik. — Trockemu delajo njegovi učenci vso čast.

+ Zmaga krščanskih socialcev v strežniški organizaciji v Gradcu. Te dni so se vršile volitve v obratni svet deželne bolnišnice v Gradcu. Od 459 oddanih glasov so dobili krščanski socialci 376, socialni demokratje pa samo 79. Krščanski socialci dobe po tem 7 mandatov, socialisti pa samo enega.

Dnevne novice.

— Sijajna zmaga SLS v Trzinu. Niti od daleč se ni pričakovalo, da bo SLS dobila toliko glasov. Se nikdar niso nasprotniki delali s tako agitacijo kot sedaj. Predilnica je bila glavno gnezdo zabavljačev. Agitiralo se je tu med delom, pred delom in po delu. Širili so se letaki, nastiljali kar po tleh sedaj socialistični, sedaj zopet komunistični. Laži, obrekovanja, grožnje, vse to se je menjavalo dan za dnevom. Očitno so SLS, da je prodala slovensko ljudstvo Srbom itd., itd. Ni čuda, da se je z izredno radovednostjo pričakoval izid. Udeležba pri volitvah je bila velika. Izmed 777 volivcev jih je volilo 678. Socialisti in komunisti so si bili svesti zmage. Toda kako razočaranje! SLS je dobila 352, liberalna 50, narodnosocialna 19, samostojna 27, socialistična 164, komunistična 65. SLS je premagala vseh pet nasprotnih strank s 27 glasovi večine. Umevno, da je bilo veselje naših pristašev nepopisno.

— Za apostolskega vizitorja v Palestini je papež imenoval angleškega frančiškana Robinsona. Njegova naloga je, izgladiti nasprotja med zahtevami Angležev in francoskim protektoratom ter zagotoviti složno delo med frančiškani in jeruzalemskim patriarhatom.

— Katoliška svetovna zveza se snuje. Sodelujejo voditelji katoličanov na Angleškem, Francoskem, Holandskem, Španskem in v Združenih državah. Papež in škofje so načrta pritrdili. 2. februarja 1921. se skliče v Parizu ožji pripravljalni sestanek, nato pa se razpiše splošno zborovanje.

— Apostolsko zastopništvo v Albaniji je ustanovil papež Benedikt.

— Dušno pastirstvo po družinah. Papež je nedavno sprejel poslanstvo rimskih župnikov. Ob tej priliki je papež naglasil, da se morajo župniki čutiti kakor očetje svojih župljanov in da morajo zato v večji meri nego doslej vršiti dušno pastirstvo po hišah.

— Preganjane katoliških šol na Češkoslovaškem. Češkoslovaška vlada je te dni kljub protestom zaprla Collegium Marianum v Bratislavi (Požunu), češ, da je to zakotna šola.

— Važna pridobitev holandskih katoličanov. Na Holandskem je bil pred kratkim proglašen zakon, ki izenahuje pravice katoličanov s protestantskimi in določa, da mora poslej država vzdrževati tudi katoliške šole. Ta dogodek so proslavili holandski katoličani z zahvalnimi službami božjimi v cerkvah in z izvencerkvenimi prireditvami.

— Papež med bolniki. Minulo soboto je papež obiskal vatikansko bolnišnico Sv. Marte in ond i med bolniki daroval sveto mašo.

— Iz Sostrega. Katoliško slovensko izobraževalno društvo v Sostrem priredi v društvenem domu na praznik Brezn. Mar. Spočetja, dne 8. decembra 1920 točno ob 3. uri popoldne dve predstavi: »Na dan sodbe,

ljudska igra s petjem v treh dejanjih in »Strah z dolgo roko«, burka s petjem v treh dejanjih. Vstopnina: Sedeži I. vrste K 6.—, II. vrste K 5.—, III. vrste K 4.—; stojšče K 3.—. — K obilni udeležbi vabi odbor.

— Šmartno pri Liti. V nedeljo, 5. dec. ob 3. pop. bo v društvenem domu predstava »Mlinar in njegova hči«. Med dejanji igra tamburaški zbor.

— Godba invalidov. Invalidski oddelek poverjenišva za socialno skrb v Ljubljani namerava osnovati v nekem invalidskem zavodu godbo, za začetek na pihala. Kakor je znano, je ravno invalidom po zavodih slično razvedrilo nad vse potrebno; poleg tega bi pa to tudi njihov gmotni položaj mnogo izboljšalo. Tudi se vedno priglajajo invalidi, ki bi se radi učili godbe. Zato bi bil nujno potreben invalid, ki je v godbi teoretično in praktično toliko izvežban, da bi bil sposoben voditi tak orkester. Nagrada mu je zagotovljena. Tozadevne prošnje je nasloviti na »Poverjenišvo za socialno skrb, Invalidski oddelek« v Ljubljani, Št. Peterska vojašnica.

— Obratno ravnateljstvo južne železnice objavlja: Od nedelje, dne 5. decembra naprej izostaneta na progi Maribor — gl. kolodvor — Dravograd — Meža vlaka št. 416 in 417, ki sta dosedaj vozila ob nedeljah in praznikih. Vlak št. 417 je odhajal iz Maribora ob 13.20 in prihajal v Dravograd — Mežo ob 15.07. V nasprotni smeri je odhajal vlak št. 416 iz Dravograda — Meže ob 20.06 in prihajal v Maribor ob 21.45. — Dne 6. decembra stopi v veljavo na progi Grobelno-Rogatec nov vozni red, in sicer vozijo nastopni vlaki: Mešani vlak št. 2901 odhaja iz Grobelnega ob 8.30 in prihaja v Rogatec ob 9.53 in mešani vlak št. 2903, ki odhaja iz Grobelnega ob 16.20 in prihaja v Rogatec ob 17.40. V nasprotni smeri odhaja iz Rogatec mešani vlak št. 2902 ob 5.20 in prihaja v Grobelno ob 6.43. Mešani vlak št. 2904 odhaja iz Rogatec ob 12.40 in prihaja v Grobelno ob 14.23.

— Štipendije. Na Osrednjem zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani se razpisuje šest štipendij po 250 K mesečno, počenši s 1. januarjem 1921 do konca junija 1921 za obiskovalke tega zavoda, in sicer za sledeče tehnike: belo in pisano vezenje, toledo, filet, šivane čipke in biserna dela. Ubožne prošilke, katere naj vložijo svoje prošnje s potrebnimi prilogi pri Osrednjem zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani do 20. decembra 1920, naj dokažejo, da imajo v Ljubljani pri sorodnikih ali znancih stanovanje zagotovljeno, da se jih bo tudi od doma podpiralo in da se hočejo temeljito ene od teh tehnik izučiti za samostojno izvrševanje ženske domače obrti kot življenjski poklic v svojem kraju.

— Abstinencijska internacionala. V Ženevi se je ustanovila mednarodna abstinencijska organizacija, ki ima namen, uvesti veliko mednarodno protialkoholno akcijo, ki bo obsegala vse dežele na svetu.

— Državna posredovalnica za delo. Pri vseh podružnicah Drž. posredovalnice za delo v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 21. do 27. novembra 1920 dela 152 moških in 64 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 112 moških in 65 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 141. — Promet od 1. januarja do 27. nov. 1920 izkazuje 26.499 strank, in sicer 11.829 delodajalcev in 14.670 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 7267. — Dela iščejo: pisarniške moči, stavb, in stroj. ključavničarji, peki, mesarji, krojači, šivilje, kovači, strojniki, natakarji, natakarice, ekonomski, knjigovodje, trgovci, sodruidniki, sotrudnice, služkinje, kuharice, hotel. sobarice, tapetniki, sedlarji, vajenci, vajenke itd. — V delo se sprejmejo: železostrugarji, ščetarji, mizarji za pohištvo in mešano delo, tesarji, livarji, strojevodje, čevljar-prizezovalci, urarji, puškarji, pleatarji, likarice, perice, delavci k zidarjem, vzgojiteljice, služkinje, kuharice, sobarice, postrežnice, vajenci, vajenke itd.

— Tatvina. V noči na 28. nov. je bilo trgovcu J. C. v Polzeli od neznanih storilcev v trgovino vlomljeno in sledeče stvari ukradene: 13 parov čevljev in sicer moških, ženskih, otročjih; moški čevlji so bili iz rjavega govejega usnja, ženski nekateri iz črnega sukna, drugi pa iz črnega usnja, otročji pa vsi iz črnega usnja, vredni 4000 kron; 30 m rižastega blaudruka 1200 K, 10 m črnega blaudruka z belimi pikami 400 K, 4 kg rdečega sladkorja 240 K, 20 m modrega blaudruka z belimi pikami 800 kron, ženska ročna torbica iz rumenega usnja, znotraj prilepljeno ogledalce — v torbici se nahaja glavnik, bel žepni robec, na vogalih vezan, skupno vredno 500 K, denarnica s 260 K, 3 moške platnene bele srajce 750 K, 2 zimski trikot-moški srajci 360 K, 3 ženske platnene srajce 900 K, 3 pare rumenih rut, z rdečimi rožami, za na glavo 1000 K in za 200 K železnega drobiža ter 380 K papirnatega denarja, skupna škoda 9990 K.

— Roparski napad. V noči od 26. na 27. t. m. se je izvršil dosedaj še po neznatem storilcu roparski napad na nekega Jurija Plahuta v njegovi lastni spalni sobi v Gaberjah št. 16, vsled kojega je bil Plahuta dvakrat s kladivom na glavi smrtno težko ranjen, tako da leži še sedaj v tukajšnji mestni bolnici brez zavesti, Plahu-

ta je po poklicu mehanik ter se je bavil posebno v zadnjem času s tem, da je iz parterja obstoječe hišice št. 16 v Gaberjah pri Celju popravljaj bicikle ter je obenem v mali sobičnik delavnice stanoval in ker je bil čudak, tudi sam kuhal. Iz tega vzroka so tozadevne poizvedbe jako otežkovane, ker je živel Plahuta kot samec popolnoma sam zase ter niso njegove razmere tudi njegovim sorodnikom bližje znane. Dosedaj imamo v zadevi sledeče podatke: Na večer 26. t. m. je obiskal okoli pol 7. ure zvečer vrvar Alojz Planina, stanujoč v Gaberjah gori omenjenega Jurija Plahuta ter je našel pri istemu v delavnici nekega vojaka, ki je molčal in ni spregovoril niti besede. Planina je vprašal Plahuta kaj da ta vojak pri Plahutu dela, na kar je Plahuta odgovoril: »nič, menda se je prišel gret.« Koj potem je odšel vojak ne da je izustil kako besedo iz delavnice in nekaj čez četrt ure poznej tudi Planina za njim ter ni znano od iste dobe nič več, kaj se je s Plahutom tekono noči zgodilo, ker se je istega šele drugi dan 27. novemb. okoli 10. ure dopolne v nezavesti v lastni krvi ležečega na postelji v njegovi sobici našlo. Kakor se je po zdravniški ugotovilo in na licu mesta konstatiralo, se je posluževal zločinec pri roparskem napadu na Plahuto kovaškega okoli pol kilograma težkega kladiva, s kojim je zločinec prizadel kakor že gori omenjeno Plahutu dve težki rani na glavo. Sumi se, da je to kladivo last Plahute samega, kojega je zločinec najbrže skrivaje k sebi vzel in po Plahutu udaril, ko je isti pri mizi sedel in časopise bral. Kakor znanci Plahuta poročajo, je posedoval isti okoli 20.000 K — največ bankovcev po 400 K — v gotovini, potem eno zlato verižico za uro, Doppelpanzerkette, in 1 okoli 20 cm dolg revolver Browning. Vse te stvari ni danes v delavnici najti, vsled česar je sklepati, da jih je ropar s seboj odnesel.

Ljubljanske novice.

lj Umrl je danes ob pol 1. uri zjutraj preč g. častni kanonik in profesor državnega učiteljskega v pok. Anton Kržič. Pogreb bode jutri, v soboto, ob 4. uri popoldne.

lj Javno predavanje se vrši danes zvečer ob 8. uri na univerzi. Predava gosp. univerz. prof. dr. France Veber iz cikla »Telo in duša« I. del: Bistvo duševnosti.

lj Ako hočete napraviti svojim otrokom veselje, jih pripeljite na »Miklavžev večer« v »Union«. Tam se bode otrokom na idealen način pokazal Miklavž s svojim spremstvom nad 60 oseb. Letošnji Miklavžev večer bode prekašal vse prejšnje. Predprodaja vstopnic v soboto od 2. do 8. ure v Šentpeterski prostvi. Istotam se sprejemajo tudi darila. Cena na lepakih.

lj Veleturist. Že napovedana predstava »Veleturista« za to nedeljo popoldne odpade radi nekaterih zaprek; uprizoril se bo pa še ta mesec.

lj Jugoslovanski glasbeniki, Srbi, Hrvati in Slovenci se nameravamo združiti v močni skupni stanovski organizaciji »Udruženju jugoslovenskih muzičarjev«. Hrvati in Srbi so že sestavili pravila za to organizacijo. Obravnava se bodo na prihodnjem skupnem kongresu glasbenikov v Zagrebu. Srbi in Hrvati so svoja pododpora v Belgradu oz. v Zagrebu že ustanovili. Podpisani vabim in prosim vltudno vse slovenske glasbenike, skladatelje, kapelnike, dirigente, pevce in pevke-soliste, godbenike orkeistrov itd., da se udeležijo v ponedeljek, dne 6. decembra t. l. ob 8. uri zvečer v dvorani Glasbene Matice razgovora glede ustanovitve strokovne organizacije glasbenikov. — Matej Hubad, ravnatelj.

lj Dolgo let v službi. Pri tvrdki Alojzij in Valentin Accetto je uslužben Anton Accetto že 40 let. Tako dolga doba zveste službe je pač v današnjih dneh redka stvar in takih jubilejev malo. Želimo mu na mnoga leta!

lj Smrt v policijskem zaporu. Gospod preiskovalni sodnik dr. Pretnar je ukazal policiji, naj mu privede g. Karla Jenčiča, kateri se ni odzval večkratnim vabilom. Detektiv Majerič je gospoda Jenčiča prijel in so ga odvedli v policijske zapore, v katerih je pa g. Jenčič umrl, najbrže na srčni kapi, ker ga je aretacija silno razburila. Sodnijska obdukcija bo ugotovila vzrok smrti.

lj Vmrl je so v Ljubljani: Ana Marn, žena umir. žel. pristava, 68 let. — Marija Kovač, obč. uboga, 54 let. — Alb. Khern, bivši stavbni risar, 52 let. — Edita Rant, hči poslovdice, 8 let. — Marija Gostič, delavčeva žena, 33 let. — Fran Langer, berač, 56 let. — Stanislav Logar, rejenec, 19 dni. — Martina Kimovec, rejenka, 16 dni. — Josip Lunder, sin želez. delavca, 11 let. — Fran Mavec, čevljarjev sin, 7 dni. — Fran Jevnikar, posestnikov sin, 6 dni. — Marija Naglič, žena stolarskega pomočnika, 32 let. — Marija baronica Gall pl. Gallenstein, zasebnica, 85 let.

lj Strugarski mojster R. F., Wolfova ulica 6, je naznanil, da mu je dne 30. nov. ob en četrt na esemnajsto uro iz njegovega dvorišča ukradel neki moški dvokolo tvrde Puch, črno pleskano. Za zavorom manjka na prvem kolesu pri ventilu matica in

v zadnjem kolesu ena špica. Vreden je 2 tisoč 500 kron.

lj Mestna zastavljavnica posluje od danes dalje zopet v vsem svojem obsegu.

lj Tatvine na ljubljanski glavni pošti. Na ljubljanski glavni pošti so odkrili velike tatvine. Na nerednosti je postal pozoren poštni nadkomisar dr. Janžekovič, nasproti kateremu se je izrazil neki premeščeni uradnik: »Mene premeščate, ker sem pošten, drugih, ki kradejo, pa ne vidite!« G. nadkomisar je postal pozoren in je poizvedoval. Izvedel je, da so nekateri mlajši gospodje silno popivali in pri tem več potrošili, kakor bi zmogli njihovi redni dohodki. O tem je obvestil revirnega nadzornika Habeta, ki je dal sedem pošt-nih uradnikov zapreti. Dognal je, da so dotični gospodje odpirali ameriška pisma, si prisvajali njihovo denarno vsebino — dolarje — pisma in kuverte pa so sežgali. Ameriška pisma so nosili domov in tam manipulirali. V poldrugodnevni preiskavi se je ugotovilo, da je na ta način izginilo nad 100.000 kron. Natančnejša preiskava bo brez dvoma dognala, da gre še za mnogo večje vsote. Nadaljno preiskavo vodi dvorni svetnik, prvi državni pravdnik Bezdek.

lj Našla se je dne 8. novembra srebrna moška ura. Dobi se Opekarska cesta 10.

Razne novice.

r Bernard Shaw in galerija. Ko je bila v Londonu premiera nove drame Bernarda Shawa, je vse občinstvo živahno ploskalo in klicalo pisatelja na oder. A toliko da se je prikazal pri rampi, se je začel iz poslednje galerije preleteč žvižg. Shaw se je ozrl gor in rekel z nasmehom: »Tistih nazorov sem kakor vi, gospod. Ali koga bova midva proti taki množici?

r Detektiv v cukrarnici. V rafineriji neke cukrarnice na Saksonskem se je zadnja leta izgubilo mnogo cukra in vkljub vsemu zasledovanju niso dobili krivce. Tvrniška uprava je naposled vzel v pomoč detektiva. Pa ni imela z njim sreče. Detektiv se je tako nerodno obnašal, da so delavci kmalu spoznali, koga imajo med seboj in se mu nagajali, kar so mogli. Nekoč je detektiv našel svoje čevlje napolnjene s sirupom. Na kaj več ni čakal. Odšel je in euker izginja naprej.

r Rasputinka. Nedavno se je pojavila med boljševiški ženskami v Rusiji prorokinja, neka Olga Gorokovova, ki se vmešava tudi v vodstvo boljševiške vlade. Kakor strastna privrženka boljševizma formulira svoje prorokovanje, ki je sovjetom jako prijazno. Prerokinja šteje šele 23 let. Poslušalec ima jako dosti, ki napravijo vse na njeno besedo. Ljudstvo ji je nadelo ime Rasputinka, kar dovolj osvetljuje njeno početje in moč.

r Komunisti — zaščitniki kapitalizma. Voditelj ameriških socialistov Gompers je dejal, da so komunisti pravi pravcati zaščitniki kapitalizma, zakaj v današnjih dneh, ki so za razvoj socializma neizmerno važni, rušijo enotno fronto socializma. Z ruskimi nasilniki in z njih brutalnimi metodami ni mogoče skleniti nobenega kompromisa. Tu velja geslo: biti ali ne biti. Strokovne organizacije celega sveta se morajo kar najtesneje spojit, da bodo uničili ruski boljševizem in njegove zapadne izrastke. Če ne pojde drugače, bo treba komuniste izobčiti iz strokovnih organizacij.

r Blaznik — vodja komunistov. Kakor poroča »Deutsche Tagesztg«, se je dognalo, da je zloglasni odvetnik Lamp, vodja komunistov, nad čigar delovanjem so se zgražali vsi pametni ljudje, bolan na duhu ter je že davno spadal v blaznico. Rečeni list pravi, da je značilno za duševno stanje nemških radikalcev in za neizmerno zmešanost glav delavstva, orientiranega na levice, da je v njegovih krogih skozi več mesecev zavzemal vodilno mesto norec, ne da bi zbudil s svojim početjem kako sumnjo.

EDINSTVENA ORGANIZACIJA KNJIŽEVNIKOV.

LDU Belgrad, 2. decembra. (ZNU) V nedeljo, 12. t. m. se vrši v dvorani belgrajske občine konferenca književnikov, na kateri bodo razpravljali o ustanovitvi edinstvene organizacije književnikov.

Sirite »Večerni list«!

Ne morete spati? Niti delati? Imate nerazne bolezni? Občutek zadovoljstva doprineš Vam Fellerjev pravi Elza-fluid! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 42 kron. Državna trošarina posebej.

Trpite na počasni prebavi? Zaprtju? Ta zlo se odstrani s pravimi Fellerjevimi Elza-kroglicami. 6 škatlic 18 kron. — Zelodec okrepčujoča švedska tinktura 1 steklenica 20 kron. Omot in poština posebej, a največjeje, Eugen V. Feller. Stubica donja, Elsatrg št. 245, Hrvatska. D.

Odgovorni urednik Jože Rutar.

Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.

Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.